

WSTĘP

Współczesne społeczeństwo podlega silnej transformacji, spowodowanej głównie intensywnym rozwojem gospodarczym, wzrostem i wdrażaniem postępu naukowo-technicznego, globalizacją kultury i edukacji oraz budową społeczeństwa informacyjnego. Dokonujące się przemiany społeczne stawiają określone wymagania dotychczasowym dyscyplinom naukowym, sprzyjające interdyscyplinarności nauki. To powoduje, że pedagogika, należąca do nauk humanistycznych, poddawana jest coraz silniejszym naciskom innych dyscyplin, w tym dyscyplinom do tej pory dla niej odległych np. cybernetyka, technologia informacyjna itp.

Nową epokę cywilizacyjną ma charakteryzować otwartość, szybka i relatywnie tania wymiana informacji, permanentna edukacja i zwiększona efektywność pracy. Kreuje to określone reperkusje dla edukacji oraz modyfikuje sposoby działania współczesnych instytucji i przedsiębiorstw, co w sposób zwrotny narzuca określone treści, metody i strategie kształcenia na różnych jej poziomach.

Nowe warunki ustrojowe w Polsce wymagają zmiany koncepcji praktyki myślenia i działania. Przede wszystkim musimy sobie uświadomić, czym jest edukacja i jaka ma być w naszym kraju na progu XXI wieku. Konieczne wydaje się określenie strategii edukacji, a przynajmniej jej form instytucjonalnych. Taką strategiczną linią jej współczesnego rozwoju jawi się humanizacja, bo tylko ten proces daje szansę na spełnienie się edukacji pojmowanej jako możliwość urzeczywistnienia się człowieka w kulturze. Zatem we współczesnych polskich realiach głębokich przemian społeczno-politycznych i kulturowych ostatnich lat największy udział mogą mieć integralne nauki o edukacji.

Celem upowszechnienia myśli pedagogicznej i dorobku badawczego przygotowano zeszyt naukowy, w którym zgromadzono opracowania o różnorodnej tematyce.

Ze względu na zakres prezentowanej problematyki wydzielono dwie grupy tematyczne zawierające łącznie artykułów omawiających koncepcje skoncentrowane wokół następujących haseł:

1. Optymistyczna wizja edukacji i pracy zawodowej nauczycieli.
2. Obszary badań i kierunki poszukiwań interdyscyplinarnych.

W części pierwszej zawierającej sześć rozpraw autorzy ukazują aktualne kierunki rozwoju edukacji XXI wieku.

Część tę otwiera artykuł Eugeniusz Bielińskiego. Autor eksponuje kierunki rozwoju systemów edukacyjnych w krajach europejskich. Podkreśla, że procesy modernizacji systemów muszą nadążać za zmianami w obszarze technologicznym, cywilizacyjnym i kulturowym, że programy rozwoju systemów obejmują szkolnictwo podstawowe, średnie, zawodowe, wyższe i edukację ustawiczną.

Potrzebę modernizacji systemów edukacyjnych w państwach zjednoczonej Europy sygnalizuje także w swym artykule Zygmunt Markocki. Stwierdza, że zjawisko i konsekwencja globalizacji i zarazem wielokulturowości docierają również do andragogiki. Przedstawiciele myśli pedagogicznej muszą postawić sobie pytania, jakie konsekwencje przyniesie globalizacja dla społecznych celów wychowania i nauczania, dla systemu aksjologii wychowawczej, bez którego nie może być skutecznej edukacji, także dla dorosłych.

Marta Chyła prezentuje zagadnienia motywacji i motywowania w procesie edukacyjnym. Sporo miejsca poświęca sposobom motywowania, które z socjologicznego punktu widzenia są ważne, jednak często niedostrzegane w praktyce pedagogicznej.

Charakterystyka modelu rozwoju zawodowego nauczycieli podjęta przez Iwonę Gósrką, to kolejny problem współczesnej edukacji. Autorka analizuje różne elementy modelu zawodowego współczesnego nauczyciela.

Eugenia Iwona Laska ukazuje miejsca edukacji technicznej w modelu zintegrowanej edukacji wczesnoszkolnej oraz jej znaczenie w przygotowaniu uczniów klas młodszych do życia we współczesnym świecie.

Ramy i kształt modernizacji obszarów szeroko rozumianej współczesnej edukacji stanowią treść artykułu Ryszarda Parzęckiego. Autor ukazuje w nim trendy rozwoju współczesnego świata użyteczne w działalności edukacyjnej i opiekuńczo – wychowawczej.

Druga część zeszytu zawierająca sześć rozpraw ukazuje obszary badań i kierunki poszukiwań interdyscyplinarnych.

Artykuł Ludwika Szuby przedstawia obraz sytuacji politycznej oświaty na Pomorzu. Autor stworzył go na podstawie donosów informatorów, agentów, pracowników urzędów bezpieczeństwa.

Paweł Prusak podejmuje w artykule problematykę aksjologiczną. Posługując się polską wersją Skali Wartości Milтона Rokcacha. Autor podjął próbę ustalenia hierarchii wartości w opinii uczniów klasy III gimnazjum. Ustalił preferowane przez młodzież wartości ostateczne i instrumentalne oraz zależności tych preferencji od płci.

Artykuł Alicji Chyły jest poświęcony problematyce narkomanii. Autorska na podstawie badań jakościowych dochodzi do wniosku, że w szkole profilaktyka uzależnień pojawia się za późno, prowadzona jest niesystematycznie, często przez osoby niekompetentne.

W rozprawie Romana Bielickiego znajdujemy omówione metody wychowania resocjalizującego stosowanych w wykonaniu kary pozbawienia wolności.

Ukazanie różnic w wysokości ciała dziewcząt pochodzących z różnych środowisk społeczno – wychowawczych regionu kujawsko – pomorskiego jest przedmiotem artykułu autorstwa Grzegorza Nowickiego. Autor prezentuje wyniki badań własnych przeprowadzonych w latach dziewięćdziesiątych i stwierdza, że wysokość ciała maleje wraz z pogarszaniem się uwarunkowań społeczno – ekonomicznych.

Aleksandra Łosiakowska analizuje zagadnienia hierarchii potrzeb człowieka starego. Podkreśla, że zdrowie, radość życia, bezpieczeństwo oraz zabezpieczenie finansowe są potrzebami priorytetowymi.

Tom zamyka artykuł Doroty Siemienieckiej – Gogolin. Autorka prezentuje wyniki badań dotyczących poglądów nauczycieli na miejsce kształcenia medialnego w programie edukacyjnym określonym jak tworczy.

Oddając do rąk Czytelników prezentowany tom żywimy nadzieję, że zakres tematyczny niniejszego opracowania przybliży wiele działań innowacyjnych, inspirowanych i wdrażanych w edukacji w początkach XXI wieku.